

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
ตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

Buddhist Integration to Promote the Role of Politicians in Preserving Local Wisdom
Pa Hung Sub-district Phan District Chiang Rai Province

พระครูสมุทรวัชชัย อติวตฺตณเมธี^{1*} พระมหากิตติพงษ์ กิตติญาณโณ² สหสยา วิเศษ³

Phrakrusamu Thawatchai Atiwattanamath^{1*} Phramaha Kittipong Kittiyano² Sahasaya Wiset³

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) เปรียบเทียบบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล 3) นำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามหลักฆราวาสธรรม 4 เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชากรในพื้นที่ตำบลป่าหุ่ง จำนวน 2,603 คน กลุ่มตัวอย่าง 347 คน จากสูตรของ ทาโร่ ยามานะ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่า t-test ค่า F-test และการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวนทั้งสิ้น 12 รูปหรือคน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง ในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมระดับมาก
2. เปรียบเทียบบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาจากประชากรที่มีปัจจัยส่วนบุคคลเรื่องเพศ อายุ และอาชีพที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับบทบาทนักการเมือง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนระดับการศึกษาไม่ผลทำให้บทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น แตกต่างกัน จึงเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้
3. บูรณาการหลักธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตามหลักฆราวาสธรรม 4 คือ ความซื่อสัตย์และจริงใจต่อคำพูด ความสามารถในการเข้าใจและควบคุมตนเอง มีความอดทนในการทำงานอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งต้องใช้เวลายาวนาน และความเสียสละในการส่งเสริมการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้การอนุรักษ์ พื้นฟู ถิ่นทอด และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ มีความชอบธรรม และเกิดความยั่งยืนในระยะยาว

คำสำคัญ: การส่งเสริมบทบาทนักการเมือง, การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น, นักการเมืองท้องถิ่น, พุทธบูรณาการ

Abstract

This research article aimed to: 1) study the level of the role of politicians in the preservation of local wisdom 2) compare the role of politicians in the preservation of local wisdom by classifying personal factors 3) present Buddhist integration to promote the role of local politicians in the preservation of local wisdom according to the principles of secular dharma 4 is an integrated research consisting of quantitative research, including population in Pa Hung sub-district. A total of 2,603 people, 347 samples from Taro Yamane's formula. The tools used to collect data include questionnaires, data analysis with descriptive

^{1,2,3} มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา

^{1,2,3} Mahachulalongkornrajavidyalaya University Phayao Campus

* Author E-mail: thawatchai.malah@gmail.com

statistics, including frequency values, percentages, means, standard deviations, hypothesis tests by t-test, F-test, and qualitative research. The interview form was used as a tool to collect data from a total of 12 groups of important informants or people and analyzed the data by descriptive.

The research found that:

1. The level of role of politicians in preserving local wisdom in Pa Hung sub-district In the 6 sides of the picture, the overall average is very high.

2. Compare the role of politicians in maintaining wisdom from populations with different personal factors, including gender, age, and occupation. There is no difference in opinion about the level of role of politicians, so it is a rejection of established assumptions. The level of education has the effect of differentiating the role of politicians in the preservation of local wisdom, thus accepting established assumptions.

3. Integrate the principles to promote the role of politicians in preserving local wisdom according to the 4 secular principles, namely honesty and sincerity in words. the ability to intimidate and self-control; Patience in the work of preserving local wisdom, which takes a long time and sacrifice in promoting the conservation of local wisdom, makes the conservation, restoration, transmission and development of local wisdom carried out with quality. It has legitimacy and long-term sustainability.

Keywords: Promotion of the role of politicians, Conservation of local wisdom, Local politics, Buddhist integration

บทนำ

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ การสั่งสมประสบการณ์ และการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นของคนในชุมชน โดยมีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเชื่อ และสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ องค์ความรู้ดังกล่าวมิได้เป็นเพียงเครื่องมือในการดำรงชีวิต หากยังทำหน้าที่เป็นรากฐานทางวัฒนธรรมที่หล่อหลอมอัตลักษณ์ สร้างคุณค่าร่วม และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในมิติสังคม เศรษฐกิจ และจิตวิญญาณ (เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง และคณะ, 2565) งานวิจัยด้านการพัฒนาชุมชนชี้ให้เห็นว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนผ่านกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างอาชีพ และการใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม (ยุภาพร เจริญวัฒนธนิชัย, 2560) อย่างไรก็ตาม ภายใต้บริบทของสังคมสมัยใหม่และกระแสโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี รวมถึงค่านิยมของคนรุ่นใหม่ ได้ส่งผลให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจำนวนมากประสบภาวะเสื่อมถอยและมีแนวโน้มสูญหาย งานศึกษาด้านนโยบายวัฒนธรรมพบว่า การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในประเทศไทยยังประสบปัญหาการขาดกลไกเชิงนโยบายที่ชัดเจน การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำ และการขาดระบบสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ศิริพงศ์ อริยสุนทร, 2558) อีกทั้งการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมมักเป็นลักษณะงานจิตอาสา ขาดแรงจูงใจและทรัพยากรที่เพียงพอ ส่งผลให้การอนุรักษ์ไม่สามารถดำเนินไปอย่างยั่งยืน (ชานนท์ ทองสุกมาก, 2563)

ตำบลป่าหุ่ง อำเภอกงหรา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นพื้นที่ที่มีทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย อาทิ ประเพณีสงกรานต์สามดวง ประเพณีสลากภัต พิธีสืบชะตาแม่น้ำ การแพทย์พื้นบ้าน และศิลปหัตถกรรมพื้นถิ่น ซึ่งสะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชนอย่างลึกซึ้ง อย่างไรก็ตาม ภูมิปัญญาเหล่านี้กำลังเผชิญกับความท้าทายจากการขาดผู้สืบทอด การลดบทบาทของกิจกรรมชุมชน และการขาดระบบสนับสนุนเชิงนโยบายที่เป็นรูปธรรม ส่งผลให้การสืบสานและการอนุรักษ์ขาดความต่อเนื่องในระยะยาว นักการเมืองท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะผู้นำเชิงนโยบายที่มีอำนาจหน้าที่

ตามกฎหมายและมีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด สามารถกำหนดทิศทางและกลไกการพัฒนาด้านวัฒนธรรมในระดับพื้นที่ได้โดยตรง งานวิชาการด้านรัฐศาสตร์และการบริหารท้องถิ่นระบุว่า หากนักการเมืองท้องถิ่นยึดหลักธรรมาภิบาล มีคุณธรรม จริยธรรมในการใช้อำนาจ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นได้อย่างเป็นระบบ (สุพิทักษ์ โตเพ็ง และ ฉันทิพย์ จำเดิมแผ่จศึก, 2564) นอกจากนี้ งานวิจัยด้านการเมืองเชิงพุทธยังชี้ให้เห็นว่า การบูรณาการหลักธรรมเข้ากับบทบาทนักการเมืองสามารถยกระดับคุณภาพภาวะผู้นำและความน่าเชื่อถือในสายตาประชาชนได้ (สาลินี รักกัตถุญญ และ สุรพล สุขะพรหม, 2565)

จึงนำมาสู่ความจำเป็นในการศึกษาบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นภายใต้กรอบ “พุทธบูรณาการ” ซึ่งเป็นมิติใหม่ที่เชื่อมโยงหลักธรรม เช่น สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ เข้ากับการบริหารจัดการเชิงนโยบายด้านวัฒนธรรม เพื่อให้เห็นว่าคุณธรรมสืประการนี้สามารถพัฒนาเสริมกำลังนักการเมืองให้เป็นผู้ที่มีความจริงใจ โปร่งใส อดทน เสียสละ และส่งเสริมการสืบทอดภูมิปัญญาได้อย่างไร คือ 1) นักการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทต่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุงอย่างไร 2) พุทธบูรณาการสามารถสนับสนุนและเสริมสร้างบทบาทดังกล่าวได้ในมิติใด และ 3) ควรพัฒนากลไกหรือแนวทางเชิงพื้นที่แบบใดเพื่อให้เกิดการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน งานวิจัยชุดนี้จึงเป็นการเพิ่มเติมองค์ความรู้ที่ยังไม่เคยมีการศึกษาอย่างเป็นระบบมาก่อนในพื้นที่ป่าหุง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษา “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย” โดยมุ่งเน้นศึกษาในเรื่องแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่น และนำแนวคิดหลักพุทธธรรม อันได้แก่ หลักขรรยาวาสธรรม 4 มาใช้ในการบูรณาการในการส่งเสริมบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ด้วยเหตุผลสำคัญคือ นักการเมืองต้องมีความจริงใจ ซื่อสัตย์ในการสื่อสารและอนุรักษ์ภูมิปัญญา ต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน ไม่บิดเบือนหรือแต่งเติม เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและความศรัทธาให้แก่ประชาชน ร่วมฟื้นฟู พัฒนา ถ่ายทอด ส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมของชุมชน และเผยแพร่แลกเปลี่ยน เพื่อต่อยอดภูมิปัญญาโดยต้องมีความอดทนในการเรียนรู้และทำความเข้าใจภูมิปัญญา ต้องฝึกฝนตนเองให้มีความรู้ความสามารถในการอนุรักษ์ และควบคุมอารมณ์ให้สงบเยือกเย็น เพื่อให้การอนุรักษ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ต้องมีความอดทนต่ออุปสรรคและความท้าทายในการอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญา ต้องมีความพยายามอย่างต่อเนื่อง แม้จะต้องเผชิญกับความไม่เข้าใจหรือการต่อต้าน และต้องเสียสละเวลา ความรู้ และทรัพยากร เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ต้องมีความตั้งใจที่จะแบ่งปันภูมิปัญญาให้แก่ผู้อื่น และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อนำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามหลักขรรยาวาสธรรม 4

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยผสมวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับประชาชนในเขตตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป มีภูมิลำเนาตามทะเบียนบ้าน อยู่ในเขตเทศบาลตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย 18 หมู่บ้าน จำนวน 2,603 คน คิดเป็นจำนวนเต็มได้ประชากรจำนวน 347 คน โดยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ทาโรยามาเน่ (Taro Yamane)

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย แบ่งเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 4 ข้อ ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) ค่าเอฟ (f-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และเมื่อพบว่ามีความแตกต่างจึงทำการการเปรียบเทียบรายคู่โดยมีผลต่างนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (Least Significant Difference: LSD) ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Statistic) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ค่า T-test เป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม และ ANOVA ใช้การทดสอบ F หรือ F-test เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของข้อมูลที่จำแนกตั้งแต่ 3 กลุ่ม

2. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview)

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคัดเลือกจากผู้ที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับข้อมูลการวิจัย โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน 5 กลุ่ม 12 รูปหรือคน ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 พระสงฆ์และนักวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป

กลุ่มที่ 2 นักวิชาการ หรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 3 ปราชญ์ชาวบ้านในพื้นที่ตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จำนวน 3 คน

กลุ่มที่ 4 ข้าราชการ หรือผู้นำหมู่บ้านในตำบลป่าหุ่ง จำนวน 2 คน

กลุ่มที่ 5 ผู้บริหาร หรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าหุ่ง จำนวน 3 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ (Interview Guide) และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อเก็บรวมข้อมูลการสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์วิเคราะห์โครงสร้าง สรุปแบบอุปนัย (Inductive Approach) และการตีความ (Interpretation) จากปรากฏการณ์ในพื้นที่ และนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) เพื่ออธิบายการพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

จากนั้นนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทำการสังเคราะห์แบบแผนความสัมพันธ์ โดยการหาความสัมพันธ์ระหว่างกันของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในแต่ละประเด็น แล้วสร้างข้อสรุปแบบแผนความสัมพันธ์ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบ และยืนยันข้อสรุปที่ค้นพบดังกล่าว โดยการนำข้อสรุปแบบแผนความสัมพันธ์ที่ค้นพบไปตรวจสอบ และยืนยันกับข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงมาได้ว่ามีความสอดคล้องต้องกันกับข้อมูลจริง หรือไม่ เพียงใด

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย แบ่งเป็น 6 ด้าน นำเสนอโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ดังมีรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงรายในภาพรวม

บทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลป่าหุ่ง โดยภาพรวม	ระดับการปฏิบัติ			
	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ	แปลผล
1. ด้านการฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.17	0.61	มาก	2
2. ด้านการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.15	0.61	มาก	3
3. ด้านการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.18	0.62	มาก	1
4. ด้านการส่งเสริมกิจกรรมทางภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.15	0.61	มาก	3
5. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาคุณภาพของชาวบ้าน	4.17	0.61	มาก	2
6. ด้านการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้	4.15	0.63	มาก	3
รวม	4.16	0.51	มาก	

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามแนวการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก ผลรวมค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.16 เมื่อจำแนกเป็นรายข้อพบว่า ด้านการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นลำดับแรก อยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.18 รองลงมาได้แก่ ด้านการฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพของชาวบ้าน อยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.17 และด้านการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการส่งเสริมกิจกรรมทางภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ อยู่ในระดับมีความพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) = 4.15 เท่ากัน เป็นลำดับสุดท้าย ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ด้านการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องจากการถ่ายทอดเป็นกิจกรรมที่นักการเมืองท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้โดยตรงและสอดคล้องกับบริบทชุมชน เช่น การสนับสนุนกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น การจัดเวทีเรียนรู้ร่วมกับปราชญ์ชาวบ้าน และการส่งเสริมให้เยาวชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นรูปแบบการดำเนินงานที่เห็นผลเป็นรูปธรรมและได้รับการรับรู้จากประชาชนอย่างชัดเจน จึงส่งผลให้ประชาชนมีระดับความพึงพอใจต่อบทบาทในด้านนี้สูงกว่าด้านอื่น

ในขณะที่ด้านการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเมื่อเปรียบเทียบกับรายด้าน แม้จะยังอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านทรัพยากร งบประมาณ เทคโนโลยี และบุคลากร รวมถึงการขาดกลไกหรือแพลตฟอร์มที่เอื้อต่อการเผยแพร่ภูมิปัญญาในวงกว้างอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ยังจำกัดอยู่ภายในพื้นที่หรือเฉพาะกลุ่ม มากกว่าการขยายผลสู่ระดับภายนอกชุมชน

ดังนั้น ผลการวิจัยจึงชี้ให้เห็นว่า บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความเข้มแข็งในมิติของการถ่ายทอดเชิงชุมชน แต่ยังคงได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมในด้านการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เพื่อให้การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถขยายผลและดำรงอยู่อย่างยั่งยืนในบริบทสังคมร่วมสมัย

2. ผลการวิเคราะห์จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การเปรียบเทียบบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้วิเคราะห์ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ในการวิเคราะห์ข้อมูล และกำหนดนัยสำคัญทางสถิติ p (Sig) = 0.05 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยมีรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่	ตัวแปรต้น	สมมติฐานที่ตั้งไว้	การทดสอบ			ผลการทดสอบ
			ค่า t	ค่า F	Sig	
1	เพศ	ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นในบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลป่าหุ่ง แตกต่างกัน	0.974	-	0.831	ปฏิเสธสมมติฐาน
2	อายุ	ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นในบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลป่าหุ่ง แตกต่างกัน	-	1.687	0.170	ปฏิเสธสมมติฐาน
3	ระดับการศึกษา	ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลป่าหุ่ง แตกต่างกัน	-	7.811	0.001	ยอมรับสมมติฐาน
4	อาชีพ	ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นในบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลป่าหุ่ง แตกต่างกัน	-	0.818	0.514	ปฏิเสธสมมติฐาน
5	รายได้	ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นในบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลป่าหุ่ง แตกต่างกัน	-	0.146	0.932	ปฏิเสธสมมติฐาน

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยมีดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ในภาพรวมจำแนกตามเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยวิธีการทดสอบค่าที (t - test) = 0.974 และค่า Sig = 0.831 เพศชาย ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.18 และเพศหญิง ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เท่ากับ 4.17 พบว่า พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 ในภาพรวมจำแนกตามอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวม ที่มีอายุแตกต่างกัน 4 ระดับ ได้แก่ อายุ 18 - 30 ปี ($\bar{x}$ = 4.30) อายุ 31 - 45 ปี ($\bar{x}$ = 4.22) อายุ 46 - 60 ปี ($\bar{x}$ = 4.11) และอายุ 61 ปีขึ้นไป ($\bar{x}$ = 4.23) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (f = 1.687 และค่า Sig = 0.170) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นในบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 3 ในภาพรวมจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวม ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน 4 ระดับ ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ($\bar{x}$ = 3.98), ระดับมัธยมศึกษา/(ปวช.) ($\bar{x}$ = 4.32), ระดับอนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ($\bar{x}$ = 4.15), และระดับปริญญาตรีขึ้นไป ($\bar{x}$ = 4.18) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (f = 7.811 และค่า Sig = 0.001) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นในบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 4 ในภาพรวมจำแนกตามอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวม ที่มีอาชีพแตกต่างกัน 5 ระดับ ได้แก่ นักเรียน/นักศึกษา ($\bar{x}$ = 4.27), ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ($\bar{x}$ = 4.26), พนักงานบริษัทเอกชน/ลูกจ้าง ($\bar{x}$ = 4.14), ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ($\bar{x}$ = 4.18) และอาชีพเกษตรกร ($\bar{x}$ = 4.15) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (f = 0.818 และค่า Sig = 0.514) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นในบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 5 ในภาพรวมจำแนกตามรายได้ ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยภาพรวม ที่มีรายได้แตกต่างกัน 4 ระดับ ได้แก่ รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท ($\bar{x}$ = 4.19), รายได้ 10,000 - 20,000 บาท ($\bar{x}$ = 4.17), รายได้ 20,001 - 30,000 บาท ($\bar{x}$ = 4.13), และรายได้สูงกว่า 30,001 บาทขึ้นไป ($\bar{x}$ = 4.28) โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (f = 0.146 และค่า Sig = 0.932) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้แตกต่างกัน มีระดับความคิดเห็นในบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 นำเสนอแนวทางการบูรณาการเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ปฏิบัติตามหลักฆราวาสธรรม 4 ดังนี้

3.1 สัจจะ ความซื่อสัตย์ คือ เป็นหัวใจสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นจากประชาชน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ นักการเมือง และชุมชน เมื่อคำพูดสอดคล้องกับการกระทำ ในบริบทตำบลป่าหุ่ง การยึดหลักสัจจะปรากฏอย่างเป็นรูปธรรมผ่านการประกาศนโยบายสนับสนุนกิจกรรมประเพณีและการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น แล้วสามารถดำเนินการได้จริง เช่น การจัดสรรงบประมาณเพื่อฟื้นฟูประเพณีสงกรานต์สามดวง หรือการสนับสนุนกิจกรรมสละกัฏอย่างต่อเนื่อง ความจริงใจดังกล่าวทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น พร้อมให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมและร่วมอนุรักษ์ภูมิปัญญา ส่งผลให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและได้รับการยอมรับจากชุมชน

3.2 ทมะ ความข่มใจ คือ คุณลักษณะสำคัญของนักการเมืองท้องถิ่น การใช้อำนาจอย่างมีสติและยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นที่มีทมะจะสามารถ

ตัดสินใจอย่างรอบคอบ ไม่เลือกสนับสนุนกิจกรรมเพียงเพื่อประโยชน์ทางการเมือง แต่คำนึงถึงคุณค่าเชิงวัฒนธรรมของชุมชนเป็นสำคัญ ตัวอย่างเช่น การเปิดพื้นที่ให้ประชาชนชาวบ้านและผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการออกแบบโครงการอนุรักษ์ แทนการกำหนดนโยบายจากฝ่ายการเมืองเพียงฝ่ายเดียว การข่มใจและลดอัตราดังกล่าวช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมของชุมชน และทำให้การอนุรักษ์ภูมิปัญญาดำเนินไปอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม

3.3 ขันติ ความอดทน คือ ขันติเป็นคุณธรรมที่สำคัญอย่างยิ่งในงานอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาและความต่อเนื่อง ในพื้นที่ตำบลป่าหุง การฟื้นฟูพิธีกรรมหรือภูมิปัญญาบางประการต้องเผชิญกับความไม่เข้าใจของคนรุ่นใหม่หรือข้อจำกัดด้านทรัพยากร นักการเมืองที่มีขันติจะไม่ละทิ้งภารกิจเมื่อประสบอุปสรรค แต่ยังคงสนับสนุนกิจกรรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านโรงเรียน ชุมชน หรือเวทีเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ความอดทนนี้ทำให้เกิดความเชื่อมั่นจากประชาชน และช่วยประคับประคองให้การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นดำเนินไปได้อย่างมั่นคงและเห็นผลในระยะยาว

3.4 จาคะ ความเสียสละ คือ การเสียสละทั้งในรูปของทรัพยากร เวลา และความทุ่มเทในการทำงานร่วมกับชุมชน นักการเมืองท้องถิ่นที่ยึดหลักจาคะจะไม่เพียงสนับสนุนงบประมาณ แต่ยังเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม ลงพื้นที่รับฟังความคิดเห็น และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ตัวอย่างเช่น การเข้าร่วมพิธีสืบชะตาแม่น้ำหรือการสนับสนุนกลุ่มศิลปหัตถกรรมพื้นถิ่นโดยไม่หวังผลตอบแทนทางการเมือง การเสียสละเช่นนี้ช่วยสร้างพลังทางสังคม ความสามัคคี และความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

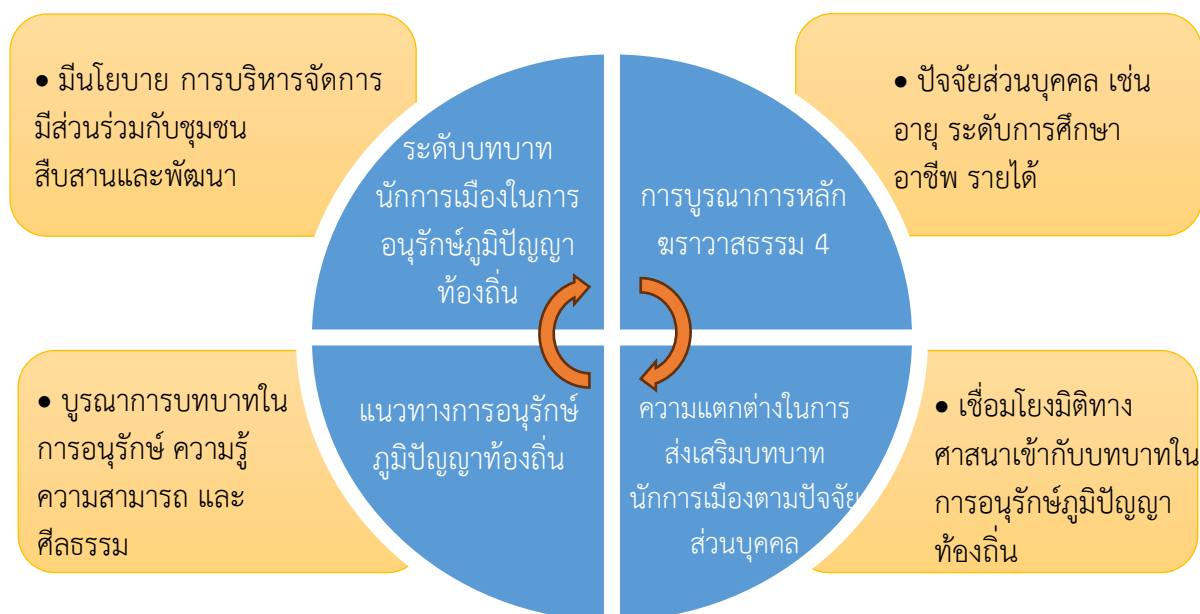
งานวิจัยนี้พบว่า ระดับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลป่าหุง อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย ทั้ง 6 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทเชิงรุกของนักการเมืองท้องถิ่นในการขับเคลื่อนงานด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในระดับพื้นที่ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นมีระดับสูงสุด รองลงมาได้แก่ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพของชาวบ้าน ส่วนด้านการพัฒนา ส่งเสริมกิจกรรม และการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ แม้จะอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ซึ่งสะท้อนว่าบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติและการมีส่วนร่วมโดยตรงกับชุมชนได้รับการรับรู้จากประชาชนมากกว่าบทบาทเชิงการขยายผลสู่ภายนอกพื้นที่ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระศกลวัฒน์ จิตตปญโญ (2563) ซึ่งพบว่าบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และบทบาทด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นได้รับการประเมินในระดับสูง ขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนดล ขยันการ และ สมจิต ขอนวงศ์ (2565) ที่พบว่า บทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนตามหลักอปปริหานิยธรรม 7 อยู่ในระดับมาก และสะท้อนบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้มีความแตกต่างจากงานวิจัยของ รังสิมันต์ ตุ่นด่าน และคณะ (2566) ซึ่งพบว่าประชาชนมีความคิดเห็นต่อบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในระดับปานกลาง โดยเฉพาะในมิติด้านการมีส่วนร่วม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความแตกต่างของบริบทพื้นที่ โครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้การรับรู้ต่อบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน

ส่วนการเปรียบเทียบบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามปัจจัยส่วนบุคคลและการศึกษา พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ขณะที่ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทดังกล่าวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่า ระดับการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้และประเมินบทบาทเชิงนโยบายและเชิงการอนุรักษ์ของนักการเมืองท้องถิ่น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภา หัตถานนท์ (2567) ซึ่งพบว่า ระดับการศึกษามีผลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่นอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่ปัจจัยด้านเพศและอาชีพไม่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระศกลวัฒน์ จิตตปญโญ (2563) ที่พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลส่วนใหญ่ไม่ส่งผลต่อความคิดเห็นต่อบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนโดยรวม นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานศึกษาของพระเมธีวัชรประชาทร (ประยูร นนทิโย) และคณะ (2567) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาบทบาทผู้นำท้องถิ่นผ่านการประยุกต์หลักพุทธธรรมและการทำงานร่วมกับชุมชนอย่างมีส่วนร่วม ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและการยอมรับจากประชาชน แม้จะมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรและเครือข่ายก็ตาม ผลการอภิปรายนี้จึงสะท้อนว่า ความแตกต่างด้านระดับการศึกษาเป็นปัจจัยที่ทำให้ประชาชนมีการรับรู้และการประเมินบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นแตกต่างกัน ขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลอื่นมีอิทธิพลน้อยกว่าในบริบทพื้นที่ตำบลป่าหุ่ง

ผลจากการนำเสนอแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย อันได้แก่ หลักขรรยาวาสธรรม 4 คือ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ เป็นฐานคุณธรรมสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพบทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สัจจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากประชาชนผ่านความซื่อสัตย์และการรักษาคำพูด ทมะช่วยให้การตัดสินใจเป็นไปอย่างรอบคอบ ยึดประโยชน์ส่วนรวม และสามารถยับยั้งการใช้อำนาจโดยมิชอบ ขันติช่วยให้นักการเมืองสามารถอดทนต่ออุปสรรค รับฟังความคิดเห็นที่หลากหลาย และทำงานร่วมกับชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง ส่วนจาคะช่วยหล่อหลอมความเสียสละ ความร่วมมือ และพลังทางสังคมในการสืบสานและคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่น เมื่อคุณธรรมทั้งสี่ประการนี้ถูกนำมาบูรณาการร่วมกัน จะก่อให้เกิดพลังเชิงคุณธรรมที่ส่งผลให้การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ได้รับความเชื่อถือจากประชาชน และสามารถคงอยู่ได้อย่างมั่นคงในระยะยาว ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์ และคณะ (2563) ซึ่งพบว่า การประยุกต์หลักขรรยาวาสธรรม 4 ช่วยเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นให้มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส ควบคุมตนเองได้ มีความอดทน และเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภกิจ ภักดีแสน (2567) ที่ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงพุทธของนักการเมืองท้องถิ่นตามหลักขรรยาวาสธรรม 4 มีผลต่อการสร้างความคาดหวัง ความไว้วางใจ และการยอมรับจากประชาชน อันนำไปสู่การมีส่วนร่วมของชุมชนและการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ผลการอภิปรายนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่า หลักขรรยาวาสธรรม 4 มิได้เป็นเพียงแนวคิดเชิงนามธรรม แต่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เป็นกลไกเชิงพุทธในการพัฒนาบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นและการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเป็นรูปธรรม

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย (Body of knowledge) เรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย” ในลักษณะแผนภาพที่แสดงถึงการประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังแสดงในแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพ การวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย” คณะผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญ ดังนี้

การบูรณาการหลักธรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อกำกับบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารปกครองท้องถิ่น ให้มีสติไตร่ตรอง มีการวิเคราะห์ที่เฉียบแหลมแบบคาย ปราศจากอคติที่เกิดขึ้นจากบทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการบริหารปกครองท้องถิ่น หรือแนวทางในการบริหารงานทั้ง 6 แนวทาง ทั้งนี้ มุ่งเน้นที่การวางตัวให้เหมาะสม มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส น่าเชื่อถือ ไว้ใจได้ เน้นความถูกต้อง ลดการใช้อำนาจห้ามความโลภโกรธหลงครอบงำ อดทนต่อคำตำหนิแรงกดดัน อุปสรรคต่าง ๆ การเสียสละ ประโยชน์ส่วนตนเพื่อคนอื่น

สรุป

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ตามหลักขรวาสธรรม 4 การประยุกต์ใช้หลักธรรมในพระพุทธศาสนา สามารถเสริมสร้างคุณลักษณะสำคัญของนักการเมืองที่จำเป็นต่อการทำงานด้านการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความซื่อสัตย์และความเชื่อมั่นจากประชาชน ยึดมั่นในความจริงใจและความถูกต้อง ไม่แสวงหาผลประโยชน์ใด ๆ ช่มใจตนเองจากกิเลส อคติ และแรงกดดันต่าง ๆ เพื่อให้สามารถตัดสินใจด้วยเหตุผลและประโยชน์ส่วนรวมอย่างเป็นธรรมและถูกต้อง นึกถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้งมากกว่า

ประโยชน์ของตนเอง อีกทั้งยังต้องอาศัยความอดทนในการทำงานอย่างต่อเนื่องแม้มีอุปสรรค พร้อมทั้งรับมือกับคำวิพากษ์วิจารณ์ และยังต้องมีความอดทนในการทำงาน และส่งเสริมการเสียสละผลประโยชน์ส่วนตน เวลา และทรัพยากร เพื่อชุมชน หลักคุณธรรมทั้งสี่นี้ส่งผลให้นักการเมืองสามารถร่วมมือกับชุมชนได้อย่างมั่นคง สนับสนุนกิจกรรมทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาได้ต่อเนื่อง สร้างพลังสังคมและความศรัทธาที่เอื้อต่อการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้การสืบสานวัฒนธรรมในตำบลป่าหุ่ง เกิดผลอย่างยั่งยืนและมีความหมายต่อชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมบทบาทนักการเมืองในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลป่าหุ่ง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 อยากให้นักการเมืองร่วมมือกับภาคประชาชน ชุมชน วัด โรงเรียน และหน่วยงานเอกชน เพื่อสร้างเครือข่ายในการอนุรักษ์และฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกัน

1.2 สนับสนุนการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะโครงการระยะยาว เพื่อไม่ให้เกิดกิจกรรมด้านภูมิปัญญาถูกยกเลิกกลางคัน แต่พัฒนาต่อเนื่องจนเกิดผลที่ยั่งยืน

1.3 จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนและศูนย์การเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังเยาวชนให้เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เช่น ผลิตภัณฑ์หัตถกรรม ศิลปะการแสดง และวิถีเกษตร เพื่อเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรทำการศึกษาและเปรียบเทียบแนวทางการมีส่วนร่วมของนักการเมืองท้องถิ่นในการอนุรักษ์ภูมิปัญญา เพื่อหาปัจจัยแห่งความสำเร็จและแนวปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด

2.2 ควรทำการศึกษาว่าบทบาทนักการเมืองสามารถผลักดันให้เกิดนโยบายและมาตรการเชิงรูปธรรมในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างไร รวมทั้งศึกษากลไกการจัดสรรงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ

2.3 ควรทำการศึกษาวิจัยถึงวิธีการที่นักการเมืองมีส่วนช่วยให้เยาวชนเข้าถึงและสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ผ่านกิจกรรมการศึกษา กิจกรรมชุมชน หรือโครงการสนับสนุนด้านวัฒนธรรม

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติศักดิ์ สุขเหลือ, เอนก ไยอินทร์, ทัศนธรณ์ แก่นท้าว, และพระมหาสุริยะ มหฺทโว. (2565). การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชนบ้านห้วยสืบบาท อำเภอวิหารแดง จังหวัดสระบุรี. *วารสาร มจร การพัฒนาลัทธิธรรม*, 7(1), 1-10. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JMSD/article/view/254273>
- ชานนท์ ทองสุกมา. (2563). บทบาทและอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมและคุ้มครอง สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ตามหลักการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง. *วารสารกฎหมายนิติพัฒน์ นิด้า*, 9(1), 72-90. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/nitipat/article/view/229698>
- ชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์, เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, และสุรพล สุยะพรหม. (2563). การเสริมสร้างจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 9(4), 14-26. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jssr/article/view/245122>

- ธนดล ขยันการ และสมจิต ขอนวงค์. (2565). บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเหล่า อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่. *วารสารวิจัยและวิชาการบวรพัฒน์*, 2(3), R1036. <https://doi.org/10.14456/journal-rabij.2024.26>
- นิภา ทัดตานนท์. (2567). ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่น. *วารสารวิชาการสังคมศาสตร์สมัยใหม่*, 1(4), 13–25. https://so19.tci-thaijo.org/index.php/J_ASS/article/view/517
- พระเมธีวัชรประชากร (ประยูร นนทียโย), สุรพล สุษะพรหม, และจำนงค์ อติวัฒนสิทธิ์. (2567). การพัฒนาบทบาทของผู้ปกครองท้องถิ่นที่มีต่อการส่งเสริมอารยเกษตรตาม โคก หนอง นา โมเดล จังหวัดสมุทรสงคราม โดยการประยุกต์ตามหลักพุทธธรรม. *วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 6(2), 15–29. <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/AJPP/article/view/2210>
- พระศกลวัฒน์ จิตตปัญญา (วงวิวงษ์). (2563). บทบาทของนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาเทศบาลตำบลนาหวาด อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย].
- ยุภาพร เจริญวัฒนมณีชัย. (2560). แนวทางการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ้าไหมมัดหมี่: กรณีศึกษา ผ้าไหมมัดหมี่ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Digital Collections. <https://doi.org/10.14457/TU.the.2016.1711>
- รังสิมันต์ ตุ่นด่าน, ไพวรรณ ปุริมาตร, และเบญญาภา อัจฉฤกษ์. (2566). บทบาทนักการเมืองท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชนของเทศบาลตำบลขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารภูมิวิเทศพัฒนาอย่างยั่งยืน*, 4(1), 15–27. <https://so09.tci-thaijo.org/index.php/AJ-SHaDa/article/view/1207>
- ศิริพงศ์ อริยสุนทร. (2558). การอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นและชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยวัฒนธรรม: กรณีศึกษาการจัดตั้ง สภาวัฒนธรรมตามพระราชบัญญัติ วัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2553. TU Digital Collections. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:91932
- ศุภกิจ ภักดีแสน. (2567). การเสริมสร้างพุทธจริยธรรมทางการเมืองเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย].
- สาธินี รักกตัญญู และสุรพล สุษะพรหม. (2565). การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน. *มจร ล้านนาวิชาการ*, 11(1), 45–52. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/mbulncjournal/article/view/255768>
- สุพิทักษ์ โตเพ็ง และฉันทิพย์ จำเริญเผด็จศึก. (2564). บทบาทของนักการเมืองกับหลักธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 11(3), 471-485. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/JDAR/article/view/250345>